

MODALITIES OF USING INTEGRATED STRATEGY OF TEACHING AT LANGUAGE AND COMMUNICATION AREA

Elena Lucia Mara

Prof., PhD., „Lucian Blaga” University of Sibiu

Abstract: The integrated curriculum approach focuses on the formation of transversal and transferable competences, attitudes and values, useful for the personal and social development of students. The integrated curriculum implies a certain teaching method and a certain way of organizing and planning the training that produces inter-disciplinary disciplines so as to respond to students' development needs. Evolution of contemporary pedagogical practice has an important dynamics. In our country, such an integrated curriculum was proposed for the first time in 2008 in the kindergarten and in 2012 for the preparatory classes, first and second. Curricular integration has its benefits in pre-primary and primary classes, and is due both to the learning characteristics of children and to the way in which teaching is organized. Integrated curriculum and integrated teaching imply more than a change in curriculum and teaching strategy, presuppose approaches and perspectives that go beyond the specialized boundaries of educational paradigms and theoretical - explanatory and practical models.

Keywords: integrated curriculum, integrated teaching strategy, educational paradigms, learning, methods.

Educația reprezintă axul principal al formării personalității umane. Platon afirmă că: „nu este nimic mai dumnezeiesc decât educația, prin educație omul ajunge într-adevăr om”. În această perioadă asistăm la dezvoltarea unei noi abordări educaționale, care determină organizarea și trăirea unor experiențe de învățare ținând seama de cerințele viitorului și de necesitatea producerii unor schimbări dorite în comportamentul copilului de astăzi. Problemele concrete de viață, ce trebuie rezolvate zi de zi, au un caracter integrat și nu pot fi soluționate decât apelându-se la cunoștințe, deprinderi, competențe ce nu sunt încadrate în contextul strict al unui obiect de studiu. Pentru ca elevii zilelor noastre să facă față solicitărilor lumii contemporane, trebuie să le formăm capacitatea de a realiza transferuri rapide și eficiente între discipline, de a colecta, sintetiza și de a pune la lucru împreună cunoștințele dobândite. Copilul este autorul propriei lui învățări, iar sursa învățării lui o constituie diversitatea experiențelor cognitive, sociale, emoționale, fizice pe care le trăiește.

Abordarea integrată a curriculum-ului pune accentul pe formarea unor competențe, atitudini și valori transversale și transferabile, utile pentru dezvoltarea personală și socială a elevilor. Curriculum-ul integrat presupune o anumită modalitate de predare și o anumită modalitate de organizare și planificare a instruirii ce produce o inter-relaționare a disciplinelor, astfel încât să răspundă nevoilor de dezvoltare a elevilor. Evoluția practicii pedagogice contemporane cunoaște o dinamică importantă. La noi în țară, s-a propus un astfel de curriculum integrat pentru prima dată în anul 2008, la grădiniță, iar în anul 2012 pentru clasele pregătitoare, întâi și a doua. Integrarea curriculară își manifestă beneficiile la clasele pre-primare și primare și se datorează atât particularităților de învățare a copiilor, cât și modului de organizare a predării. Curriculum integrat și predarea integrată presupun mai mult decât o schimbare de curriculum și strategie de predare, presupun abordări și perspective ce depășesc granițele specializate ale paradigmele educaționale și ale modelelor teoretic – explicative și practice. De aceea, în continuare voi enumera câteva dintre beneficiile abordării curriculum-ului de tip integrat:

- Hrănește și refortifică abilitățile și cunoștințele învățate într-o arie de studiu și le utilizează în alta;
- Conferă elevilor experiențe academice din ce în ce mai bogate extinzând contextul și aplicabilitatea deprinderilor și informațiilor lor;
- Eficientizează utilizarea timpului de învățare pentru cunoștințele, competențele dintr-o arie spre a fi utilizate ca suport în alta.

Dimensiunea integrată a curriculum-ului presupune, atât relaționarea disciplinelor școlare cu scopul de a evita izolarea lor tradițională, cât și acțiunea de a asocia diferitele obiecte de studiu, din același domenii diverse într-una și aceeași planificare a învățării. După cum afirmă J. Piaget „, cunoștința provine din acțiune”, iar didactica modernă subliniază faptul că elevul nu mai este receptor de informație, ci subiect al cunoașterii și acțiunii. Predarea integrată a cunoștințelor este considerată o strategie modernă de organizare și desfășurare a conținuturilor, iar conceptul de activitate integrată se referă la o acțiune în care se îmbrățișează metoda de predare-învățare a cunoștințelor, îmbinând diverse domenii și constituirea deprinderilor și abilităților elevilor. Diferitele paradigme de integrare a curriculum-ului cu ample deschideri în planul predării integrate aduc transformări demersurilor de elaborare a strategiilor didactice. Argumente ale predării integrate:

- Angajarea responsabilă a elevilor în procesul învățării;
- Încurajarea comunicării și a relațiilor interpersonale prin valorificarea valențelor formative ale sarcinilor de învățare în grup prin colaborare;
- Transformarea cadrului didactic în factor de sprijin, mediator, facilitator și diminuarea funcției sale de „ furnizor de informații”.

Ioan Neacșu afirmă că „,educatorii sunt solicitați astăzi, în mod continuu, să promoveze învățarea eficientă. Și nu orice învățare eficientă, ci una participativă, activă și creativă”. Metode de predare ale profesorului pot fi convertite de către elevi în metode de învățare deoarece metodele de predare induc și învățarea. În accepțiune modernă, metodele de învățământ reprezintă modalități de acțiune, instrumente cu ajutorul cărora elevii sub îndrumarea profesorului sau în mod independent, își însușesc cunoștințe, își formează și dezvoltă priceperi și deprinderi intelectuale și practice, aptitudini, atitudini. Cele mai productive strategii și metode de predare integrată, recunoscute ca promotoare ale unei învățări autentice-eficiente sunt strategiile didactice interactive care stau la baza unui proces de învățare activ, în cadrul căruia, cel care învață acționează asupra informației pentru a o transforma într-una nouă, personal și interiorizată.

- Modalități de pregătire a demersurilor strategice de tip integrat:
  - cercetarea designului domeniilor de cunoaștere și a zonelor de integrare;
  - flexibilitatea schemei orare, a plajei temporare disponibile la nivel săptămânal, semestrial;
  - pregătirea și promovarea unor strategii centrate pe elev;
  - valorificarea interactivității și a valențelor formative ale grupului;
  - predarea în echipă;
  - promovarea parteneriatului profesor-elev în procesul instructiv-educativ.
- Principiile care stau la baza construirii strategiilor didactice interactive valorificate de modelul predării integrate sunt:
  - elevii își construiesc propriile înțelesuri și interpretări ale instruirii;
  - scopurile instruirii sunt discutate, negociate, nu impuse;
  - sunt promovate alternative metodologice de predare-învățare-evaluare;

- sarcinile de învățare vor solicita informații transdisciplinare și analize multidimensionale ale realității;
- evaluarea va fi mai puțin criterială și mai mult reflexivă, integrând metode alternative de evaluare;
- sunt promovate învățarea prin descoperire și rezolvarea de probleme.

În încercarea de a sintetiza diferite orientări teoretice putem aprecia faptul că abordarea integrată a conținuturilor iese din monotonia aceleiași tehnici de predare a unor lecții care le oferă elevilor posibilitatea de a explora în profunzime domenii noi, de a acumula cunoștințe în mod independent și de a dezvolta competențe precum creativitatea, spiritul de inițiativă. Atât succesul școlar cât și succesul în viața personală și socială este dat tocmai de capacitatea de a ieși din tiparul unei discipline și de a realiza conexiuni și transferuri rapide între discipline, pentru rezolvarea problemelor concrete din viața de zi cu zi. Activitatea integrată aduce mai multă coerență în procesul de predare-învățare și se dovedește a fi o soluție pentru o mai bună corelare a activităților de învățare cu viața societății, cultura și tehnologia didactică.

Planificarea anuală integrată

Cadrul didactic cunoaște particularitățile (posibilități de efort, ritm de lucru, experiență de învățare) clasei pe care o conduce și organizează materialul de predat prevăzut de programele școlare pe parcursul anului școlar, așa încât să asigure ritmicitatea predării potrivită pentru clasa respectivă. Odată cu apariția clasei pregătitoare s-au dat "modele" specifice de proiectare la această clasă, iar profesorii le-au apreciat ca fiind prea complicate. Pentru perioada de început au fost utile, dar, după ce s-a acumulat experiență și având în vedere că același cadru didactic predă la cele cinci clase primare, credem că putem folosi și la prima clasă a învățământului primar aceeași formă a documentelor de planificare. În procesul de proiectare, prima acțiune importantă este studierea cu atenție a programelor școlare "ca element central în realizarea predării didactice". Documentul cuprinde competențele generale și specifice care vor fi formate la cele două discipline până la sfârșitul ciclului primar și într-un an școlar și cunoștințele de predat. Pentru orientarea cadrelor didactice, programa cuprinde și activități de învățare, dar fiecare profesor are libertatea de a organiza și alte activități în funcție de nevoile clasei. Profesorul asociază competențele specifice cunoștințelor de predat și alocă numărul de ore pe care-l consideră necesar pentru parcurgerea lor. Pentru o eventuală schimbare a ordinii transmiterii unor cunoștințe, avem în vedere logica disciplinei din care nu putem ieși. În etapa următoare se grupează competențele specifice și cunoștințele de predat pe unități de învățare. Unitățile de învățare urmăresc realizarea unor competențe specifice și sunt structuri în care se grupează conținuturi, competențe și activități de învățare cu legături între ele, care îi permit elevului să sesizeze că fiecare lecție face parte dintr-un sistem de lecții, iar cunoștințele se susțin unele pe altele. Acest aspect asigură o învățare eficientă și contribuie la formarea de competențe. În planificarea anuală se trec conținuturile de predat o singură dată.

În ultima etapă, profesorul repartizează numărul de ore necesare pentru fiecare unitate de învățare. Numărul de ore pe an școlar se calculează prin înmulțirea numărului de ore prevăzut în planul de învățământ cu numărul de săptămâni. Din acest total se rețin ore pentru: situații neprevăzute, evaluarea inițială, recapitulări semestriale, evaluarea semestrială și finală și pentru îndrumarea lecturii suplimentare a elevilor. Celelalte ore se repartizează pe unități de învățare. Strategiile de instruire, ca interacțiuni între strategiile de predare și cele de învățare, reprezintă moduri de abordare și acțiune, structuri procedurale, combinare de metode, mijloace, forme de organizare. Strategiile de învățare sunt definite ca planuri generale de abordare a sarcinilor de învățare. Dintr-o perspectivă culturală, strategia conține: instrumentarul învățării, demersul învățării, gradul de coordonare sau directivitate a învățării,

inserția socio-afectivă, gestionarea timpului. De asemenea, strategia didactică este modalitatea eficientă prin care profesorul îi ajută pe elevi să accedă la cunoaștere și să-și dezvolte capacitățile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele și emoțiile. Ea se constituie dintr-un ansamblu complex și circular de metode, tehnici, mijloace de învățământ și forme de organizare a activității, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un plan de lucru cu elevii, în vederea realizării cu eficiență a învățării.

Strategii și metode de predare integrate

Conceptul „metodă de învățământ” păstrează și în prezent semnificația originală, împrumutată din grecescul „methodos” ceea ce înseamnă drum spre, cale de urmat – în vederea atingerii unor scopuri determinate în prealabil. Această semnificația s-a păstrat în zilele noastre, însă sfera și conținutul noțiunii s-au extins. În accepțiune modernă, metodele de învățământ reprezintă modalități de acțiune, instrumente cu ajutorul cărora elevii sub îndrumarea profesorului sau în mod independent, își însușesc cunoștințe, își formează și dezvoltă priceperi și deprinderi intelectuale și practice, aptitudini, atitudini. Cele mai productive strategii și metode de predare integrate, recunoscute ca promotoare ale unei învățări autentice-eficiente sunt:

- a) **Învățarea prin dezbateri** este o metodă care constă în prezentarea unor întrebări, teme, probleme etc., care sunt supuse spre analiză și soluționare unei clase, unui grup. Stimulând inițiativa și participarea fiecăruia la obținerea rezultatului, această metodă presupune intervenția și participarea fiecăruia la obținerea rezultatului, această metodă presupune intervenția educatorului, care schițează pașii necesari și coordonează părerile și soluțiile participanților dirijându-le spre obținerea rezultatului adevărat.
- b) **Învățarea prin problematizare** este o metodă de tip euristic, folosită în procesul de învățământ cu scopul de a declanșa activitatea independentă a elevului, gândirea și efortul personal al acestuia. Problematizarea sporește considerabil eficiența lecțiilor, deoarece antrenează multilateral elevului (gândire, fantezie creatoare, acțiune etc.). Problematizarea aplicată în predarea oricărui obiect de învățământ, în funcție de scopul instructiv sau educativ urmărit, de specificul disciplinei respective și de nivelul de dezvoltare psihică și socială a elevilor. Problematizarea se înscrie printre coordonatele esențiale ale modernizării învățământului, stimulând creativitatea cadrelor didactice și a elevilor.
- c) **Învățarea prin încercare și eroare** se definește ca fiind încercarea unui șir de soluții pentru a răspunde la o soluție dată, cu părăsirea soluțiilor care se dovedesc a fi greșite și cu deprinderea soluției care satisface, rezolvând problema.
- d) **Învățarea senzorio-motorie**, conținutul ei îl reprezintă ansamblul coordonărilor senzorio-motorii, priceperile și deprinderile exprimate în performanțe practice, care achiziționate de către copii, contribuie la dezvoltarea lor biologică, biopsihică și psihomotorie.
- e) **Învățarea socială**, funcția principală este aceea de mecanism al socializării și integrării sociale, asigurând prin aceasta interiorizarea de către elev a modurilor și tipurilor de interacțiune psihosocială și social de diverse naturi: comportamentală, valorică normativă, atitudinală etc.

Strategii didactice specifice disciplinei Comunicare în limba română

La baza proiectării efective a activităților de învățare ce urmăresc competențelor de comunicare stă metodologia interactivă. Activitatea de predare-învățare trebuie să devină „o aventură a cunoașterii” în care copilul este provocat să participe după puterile proprii, întâlnind probleme și situații de învățare menite să-l determine să le analizeze, să le examineze, descoperind soluții plauzabile. Rolul profesorului constă mai mult în cel de stimulare și

dirijare, iar motivația activității reiese din participarea entuziastă a cadrului didactic. Elevul e implicat în procesul de predare-învățare- evaluare, iar disciplina devine autodisciplină a muncii și interesului, asigurată de satisfacția cooperării. „Procesul de învățare ar trebui să fie distractiv, folosind o metodologie adaptată, diversă și incitantă. Dacă învățarea nu e distractivă, vom face eforturi imense, atât elevii, cât și noi, profesorii” (J.Olsen, Th. W. Nielsen)

Strategiile interactive de grup sunt considerate ca fiind modalitățile de organizare a activității prin care se favorizează schimburile între participanții la activitate prin procese interumane de cooperare și competiție constructive, stimulând activismul subiectului în interacțiunea sa, nu numai cu ceilalți, ci și cu materialul de studiu, prin procese de acțiune și de transformare a informației. Principii de respectat în alegerea strategiilor la ciclul achizițiilor fundamentale:

- Folosirea nonverbalului pentru intuirea conceptelor. Se aplică, fie că e vorba de nume de obiecte sau de acțiuni, fie că e vorba de filter de comunicare de tipul funcțiilor limbii/ actelor de vorbire. Dacă profesorul mimează acțiunea de a se ridica/sta jos atunci când enunță aceste activități, pentru elev va fi mult mai clar despre ce este vorba. Învățarea va fi facilitată dacă elevii sunt stimulați să combine verbalul cu limbajul corporal, visual sau muzical.
- Abordarea ludică. Tot ceea ce se întâmplă la școală ar trebui să se deruleze sub forma unei suite de jocuri sau antrenamente amuzante. Din spațiul clasei nu trebuie să lipsească jucăriile, chiar realizate de profesor împreună cu elevii.
- Învățarea în context. Dezvoltarea competențelor de comunicare are loc în context de comunicare și cu un scop inteligibil copiilor. În absența contextului, elevii ajung să recite doare cuvinte și fraze memorate fără să poată să le transfere apoi în alte situații. De altfel, oricine învață mult mai bine dacă înțelege de ce învață ceea ce învață.

Metode specifice învățării citit-scrisului

a) Metoda globală sau „privește și spune”

La clasa pregătitoare s-au promovat o serie de metode transferate din alte sisteme de învățământ unde limbile de predare nu sunt fonetice, așa cum este limba română (cum se citește, așa se scrie). Metoda globală constă în memorarea vocabularului, la vederea acestuia. Învățătorul scrie pe cartonașe cuvinte uzuale, cuvinte care denumesc obiecte cu care elevii lucrează zi de zi, care le sunt aproape, care au semnificație pentru ei, care îi interesează. Atunci când vorbesc despre obiect, le este prezentat și cartonașul cu numele respectiv, în mod repetat, până este reținut. Când copiii au memorat un număr mai mare de cuvinte, le introduc în procesul de citire a cărților. Metoda globală se poate utiliza pentru citirea cuvintelor monosilabice și bisilabice atunci când trecem de la citirea pe silabe la citirea integrală a cuvintelor. Astfel se realizează o citire corectă și conștientă și ajutăm elevul să-și formeze o scriere corectă, deoarece sesizează toată componența sonoră a cuvintelor.

b) Metoda Montessori

Metoda pune accentul pe folosirea a cât mai multor canale de recepționare a informațiilor (pipăit, văz, aud).

Pasul I. Dezvoltarea mecanismului scrisului

Acest pas presupune:

a. Mecanismele motricității:

- mânuirea instrumentului cu care se scrie;
- jocuri cu forme geometrice;

- înmuierea vârfului degetelor în apă călduță și realizarea efortului „de a ține mâna suspendată, ridicând-o ușor”;
- jocuri cu incastre;
- desenul;
- exerciții de pipăire a literelor;
- trasarea formei fiecărei litere a alfabetului în parte;
- recunoașterea literelor, când se indică sunetul;
- pronunțarea sunetului care corespunde semnelor alfabetice.

b. Activitatea propriu-zisă a inteligenței:

-când copilul cunoaște câteva vocale și consoane, învățătoarea face o demonstrație practică de formare a cuvintelor, cu ajutorul alfabetarului, în timp ce pronunță sunetele, așează pe masă literele corespunzătoare, copiii își vor forma singuri cuvintele dorite.

Pasul II. Dezvoltarea mecanismelor cititului

Scrisul îl ajută pe copil să interpreteze mecanic asocierea sunetelor cu litere ce compun cuvântul pe care îl vede scris. De aici, până la citirea cuvântului, se folosește metoda globală:

- se pregătesc bilețele pe care sunt scrise cuvinte cunoscute copiilor;
- copiii sunt puși să traducă încet, în sunete, cuvântul scris;
- ritmul se grăbește treptat, până se ghicește cuvântul scris, în acest moment apare satisfacția dată de înțelegerea rostului acestui exercițiu și interesul pentru el;
- după ce copilul a citit, așază bilețelul neîmpăturit lângă obiectul al cărui nume îl poartă și exercițiul s-a terminat.

c) **Metoda lingvistică integrală**

Copiii învață să citească cu ajutorul poveștilor, poeziilor, cântecelor, ghicitorilor etc. Textele respective sunt respectate sub forma unor Cărți uriașe. Învățătorul citește, marcând cu un arătător fiecare cuvânt, iar copiii urmăresc cu privirea cuvintele indicate. Conținutul cărților poate fi studiat în amănunt, în grup sau individual, deoarece există și cărți mici, cu același text, pentru fiecare elev. Citit-scrisul se predă integrat, copiii fiind întrebați ce doresc să scrie. Textul de la care s-a pornit poate oferi numeroase puncte de plecare, în funcție de interesul celor mici.

d) **Metoda naturală (Freinet)**

Copiii spun scurte texte, legate de experiența lor zilnică. Învățătorul le scrie și le afișează în clasă. Ele vor constitui memoria colectivă. Metoda se bazează pe faptul că materialele cu sens care au o anumită semnificație creează o stare afectivă pozitivă și vor fi mai ușor memorate decât cele fără sens. Principiile pedagogiei Freinet:

- școala centrată pe copil;
- munca școlară motivată;
- activitate personalizată-respectul identității personale și al diversității;
- expresie liberă și comunicare.

La vârste școlare mici, creșterea performanței la clasă depinde în mare măsură de comunicarea eficientă a instrucțiunilor în cadrul activității la clasă. Eficiența instrucțiunilor care sunt date elevilor este influențată de modul în care acestea sunt formulate, fiind asigurată de respectarea unor reguli. Aceste reguli de comunicare la clasă influențează într-o mare măsură comportamentul de compliere sau de refuz privind efectuarea sarcinilor pentru care copiii nu au o motivație internă. Mai mult decât atât, copilul învață în primul rând prin imitație. Un model corect de comunicare oferit de învățător va fi preluat și de către elevi, care îl vor „exersa” în interacțiunea stabilită în cadrul activităților de grup. Dacă elevii sunt atenți, ceea ce li se transmite va fi receptat mai bine. Instrucțiunile date copiilor trebuie să indice concret comportamentul dorit și să nu fie vagi.

f) Învățarea prin cercetare

Este o metodă de învățământ care implică participarea activă și directă a elevului împreună cu profesorul la cercetarea științifică, la descoperirea adevărului, la refacerea procesului științific de constituire a cunoștințelor. Autoritatea didactică este înlocuită prin cooperarea științifică pentru demonstrarea experimentală a adevărilor. Fiind o puternică sursă de motivație, aceasta ameliorează relația profesor-elev și dezvoltă capacitatea muncii independente, inventivitatea celui ce învață și cercetează pentru autorealizarea sa, pentru descoperirea și demonstrarea adevărilor științifice.

g) Învățarea prin rezolvarea de probleme

Problema reprezintă un obstacol sau o dificultate cognitivă care implică o necunoscută și față de care repertoriul de răspunsuri câștigat în experiența anterioară apare insuficient sau inadecvat. Spațiul problemei este construit de structurile cognitive ale elevului, o problemă putând fi înțeleasă și soluționată diferit în funcție de subiect. Elevul poate fi implicat într-un proiect sau poate primi o temă de cercetare care să însemne soluționarea unei probleme reale. Profesorul va sprijini elevii în formularea de probleme și întrebări, va coordona procesul de rezolvare a acestora individual și în grup. În procesul de învățare prin rezolvarea de probleme sunt parcurse următoarele etape: comunicarea, formularea problemei, îndrumarea elevilor prin cunoașterea datelor, comparații, exemplificări, formularea unor alternative de soluționare, decizia, selectarea alternativei de rezolvare, rezolvarea problemei prin aplicarea soluției găsite și verificarea rezultatelor.

h) Învățarea prin descoperire

Promovează metode de învățământ de tip euristic, care implică un ansamblu de operații privitoare la conceperea și organizarea lecției în care elevul, sprijinit de profesor, descoperă cu propriile forțe intelectuale explicația și semnificația unui fenomen sau proces, legile, cauzele și esența acestora. Se pune accentul pe căile prin care se ajunge la produs, la metodele de cunoaștere și înregistrare. J. Bruner consideră că principală cale de educare a gândirii științifice a elevilor este instruirea bazată pe descoperire, care trebuie să ducă la învățarea structurală. Dar această învățare structurală este implicată mai ales în predarea-învățarea interdisciplinară.

i) Învățarea de tip aventură/ de tip expediționar

Acestui tip de strategie sunt specifice experiențele de învățare mai ales non-formale care pun elevii în fața unor provocări, de cele mai multe ori în context natural. Accentul este pus pe crearea contextelor și a experiențelor relevante de învățare, iar focalizarea este pe contactul direct cu mediul social, cultural și natural. Principiile învățării de tip aventură sunt: importanța autodescoveririi; valorificarea ideilor creative, natura; empatia și grija; succesul și eșecul; colaborarea și competiția; serviciile pentru ceilalți și compasiunea.

Predarea integrată a conținuturilor este o activitate necesară oricărei lecții de comunicare în limba română și nu numai, care are rolul să cultive expresia orală, să-i învețe pe elevi cum să se exprime corect și liber în același timp, cum să lucreze pentru perfecționarea propriei persoane. Îmbogățirea cunoștințelor privind comunicarea în limba română am făcut-o nu numai în cadrul acestor ore, ci și la celelalte discipline, indiferent de oră, fixând apoi cunoștințele în lecțiile de recapitulare și sistematizare. Obținând rezultate tot mai bune, elevii erau tot mai dornici să lucreze mai mult, să realizeze exerciții variate și cu nivel de dificultate mai mare. Activitatea desfășurată în vederea aplicării metodelor și procedurilor de îmbogățire a cunoștințelor, predate într-o manieră integrată, generează următoarele concluzii:

- înainte de a începe orice activitate cu școlarii mici trebuie cunoscută individualitatea fiecăruia, climatul familial din care provine;

- din prima zi de școală și până în ultima zi de școală a ciclului primar, atât la lecții, cât și în orice împrejurare învățătorul trebuie să corecteze exprimarea școlarului mic;
- fiecare cadru didactic trebuie să aleagă cele mai potrivite strategii didactice, prin care să dezvolte și să utilizeze predarea integrată a unor conținuturi;
- dacă s-au ales cele mai potrivite strategii didactice pentru o clasă de elevi, atunci cadrului didactic îi va fi mult mai ușor să aplice predarea integrată, asimilând și dezvoltând cunoștințele într-un interval de timp mai scurt.

Nu se poate măsura satisfacția unui dascăl, care are elevi ce posedă un bagaj de cunoștințe bogat, acumulate și dezvoltate într-o manieră integrată. Acest lucru este util pentru viața zilnică, deoarece ei vor pune în aplicare cunoștințele și la celelalte obiecte de studiu. În concluzie, consider că predarea integrată este utilă, necesară pentru toți anii de școală. Astfel, o predare integrată a conținuturilor se realizează prin utilizarea unor metode activ-participative, care sunt cele mai îndrăgite de către elevi. Pe lângă faptul că le oferă posibilitatea de a comunica mai ușor în unele situații, de a se gândi și a se exprima liber fără a fi puși în situația de a fi stresați, fac din orele de comunicare în limba română, ore relaxante, foarte atractive și îndrăgite de elevi.

BIBLIOGRAPHY

- Apetroaiei, E. (2009). *Strategii activ-participative în predarea –învățarea limbii și literaturii române*. Pitești: Paradigme
- Bcajan, E.-O., (2014). „*Aplicații ale predării integrate la ciclul achizițiilor fundamentale*”, Bacău: Rovimed Publishers
- Borzea, P., A., (2017). *Integrare curriculară și dezvoltarea capacităților cognitive*, Iași: Editura Polirom
- Bloju, C. L., (2013). *Metodica predării limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Craiova: Editura Universitaria Craiova
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*, București: E.D.P.
- Ciolan, L., (2008). *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Iași: Editura Polirom